

Well-being LGBTQ+ lidí v Česku

Michal Pitoňák

Fakulta humanitních studií, Univerzita
Karlova, Katedra aplikovaných sociálních věd
michal.pitonak@fhs.cuni.cz

Konference pro wellbeing ve škole 2026
O nás bez nás?
Hlas mladých ve vzdělávání

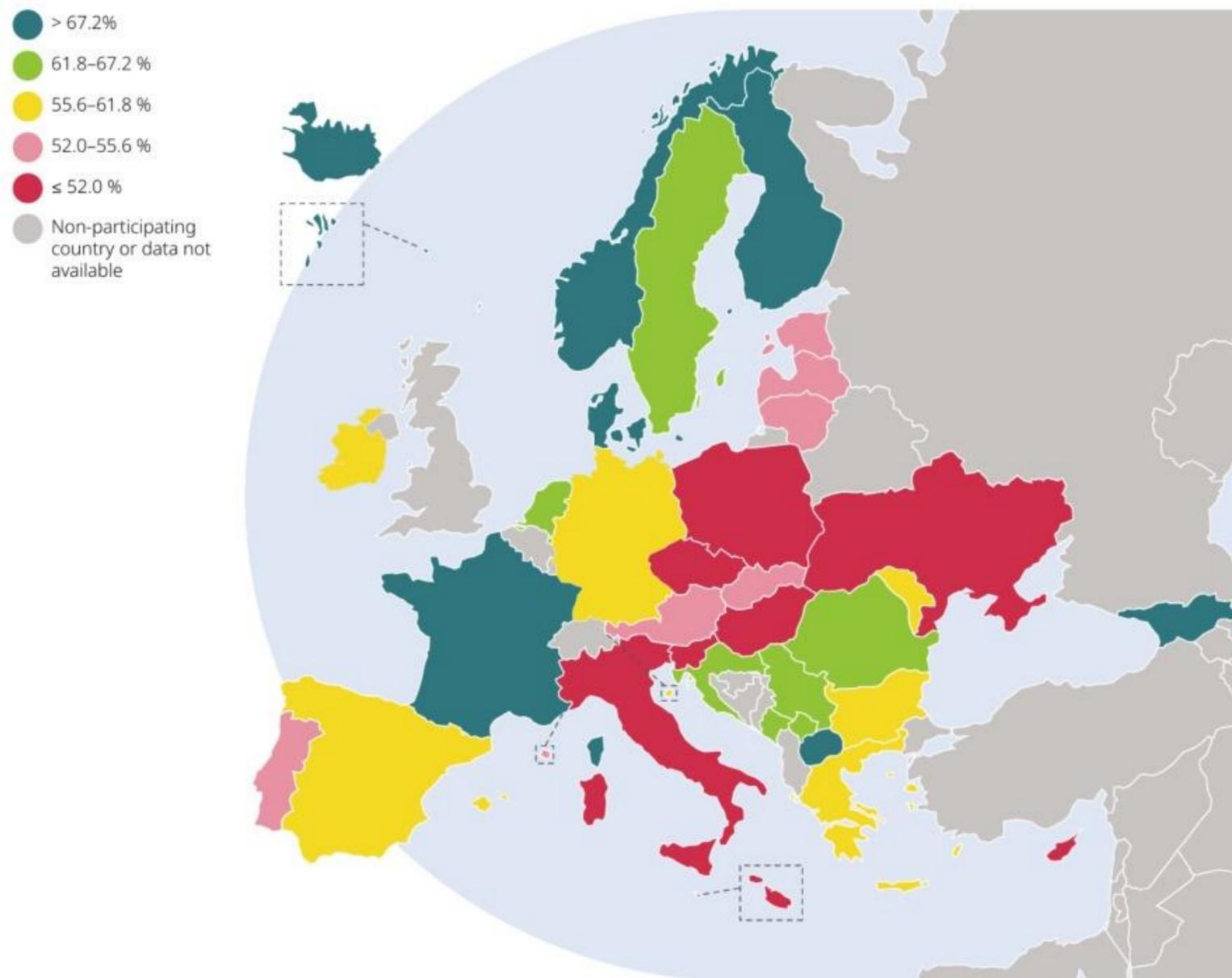
4. února
9.00–17.00
Fakulta humanitních studií UK
Pátkova 2137/5, Praha 8

FAKULTA
HUMANITNÍCH STUDIÍ
Univerzita Karlova

Figure 9a. Mental well-being: self-assessment in the last 2 weeks (percentage)

(*) Percentage of students reporting good mental well-being (WHO-5 Well-being Index ≥ 50).

Figure 9b. Mental well-being: self-assessment in the last 2 weeks by gender (percentage)

All students	Boys	Girls	Logistic regression with gender as a predictor, Wald (p-value)
Faroes (77)	83	72	0.02
Iceland (75)	85	64	0.00
Denmark (72)	83	61	0.00
North Macedonia (71)	80	62	0.00
Georgia (68)	75	62	0.00
Norway (68)	77	58	0.00
Finland (68)	82	53	0.00
France (68)	78	58	0.00
Montenegro (66)	74	57	0.00
Kosovo (65)	73	58	0.00
Netherlands (64)	76	52	0.00
Romania (63)	74	53	0.00
Croatia (62)	73	51	0.00
Sweden (62)	78	48	0.00
Serbia (62)	73	53	0.00
Liechtenstein (61)	73	49	0.00
Moldova (61)	68	54	0.00
Spain (60)	69	53	0.00
Ireland (60)	71	50	0.00
Greece (58)	71	46	0.00
Germany (56)	67	46	0.00
Bulgaria (56)	63	48	0.00
Monaco (56)	62	46	0.00
Estonia (55)	65	45	0.00
Lithuania (55)	68	43	0.00
Latvia (55)	67	43	0.00
Slovakia (55)	64	46	0.00
Portugal (54)	63	44	0.00
Austria (53)	65	42	0.00
Slovenia (52)	64	40	0.00
Malta (51)	62	40	0.00
Italy (50)	66	35	0.00
Cyprus (49)	52	46	0.52
Poland (49)	64	33	0.00
Hungary (47)	57	38	0.00
Czechia (46)	61	33	0.00
Ukraine (43)	48	39	0.00

Colour indicates a significant difference between boys and girls. Statistical significance levels are reported for each country. Note: Percentage of students reporting good mental well-being (WHO-5 Well-being Index ≥ 50).

U dívek nejhorší výsledek.

ESPAD Group (2025), ESPAD Report 2024: Results from the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs, EUDA Joint Publications, Publications Office of the European Union, Luxembourg.

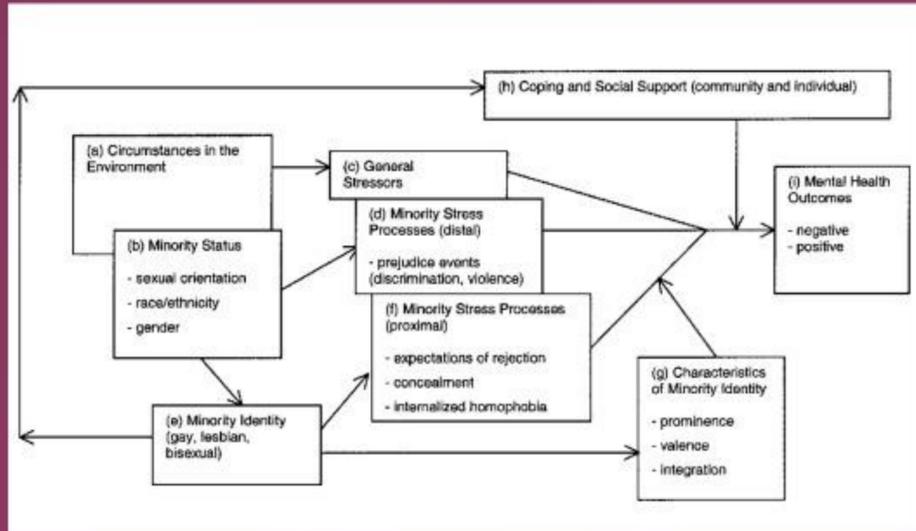
Participovalo celkem 113 882 studujících ve věku 15–16 let ze 37 evropských zemí.

Všichni jsme v dospívání zranitelní, někteří z nás pak obzvláště.

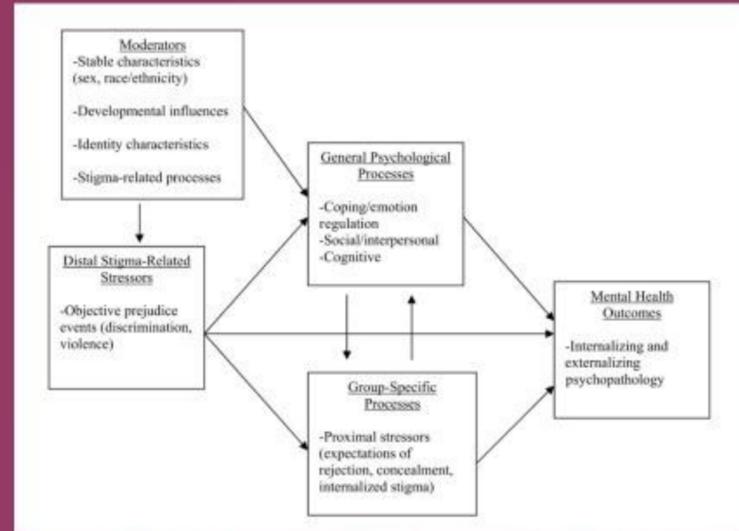

Stigmatizované skupiny ve společnosti čelí specifickým výzvám.

Dopad stigmatu, menšinového stresu a dalších systémových faktorů na well-being je již několik desetiletí intenzivně zkoumán.

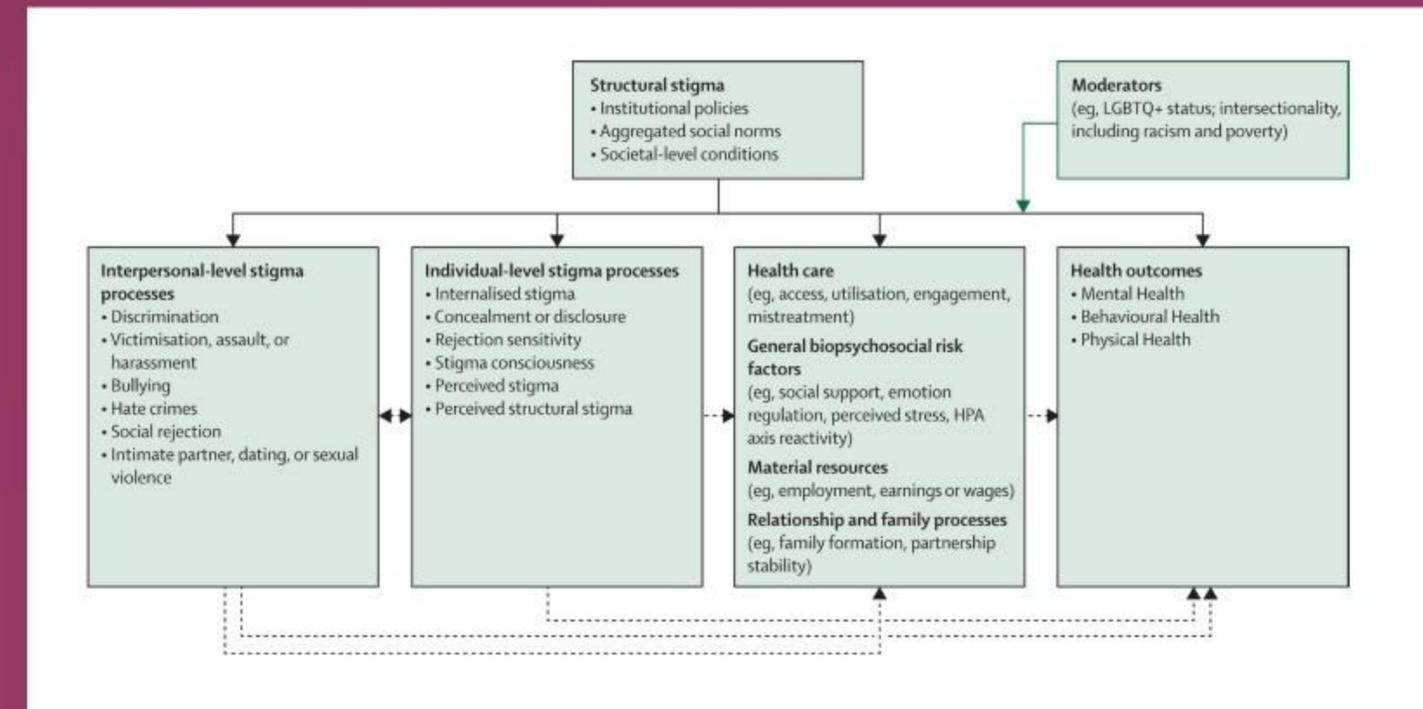
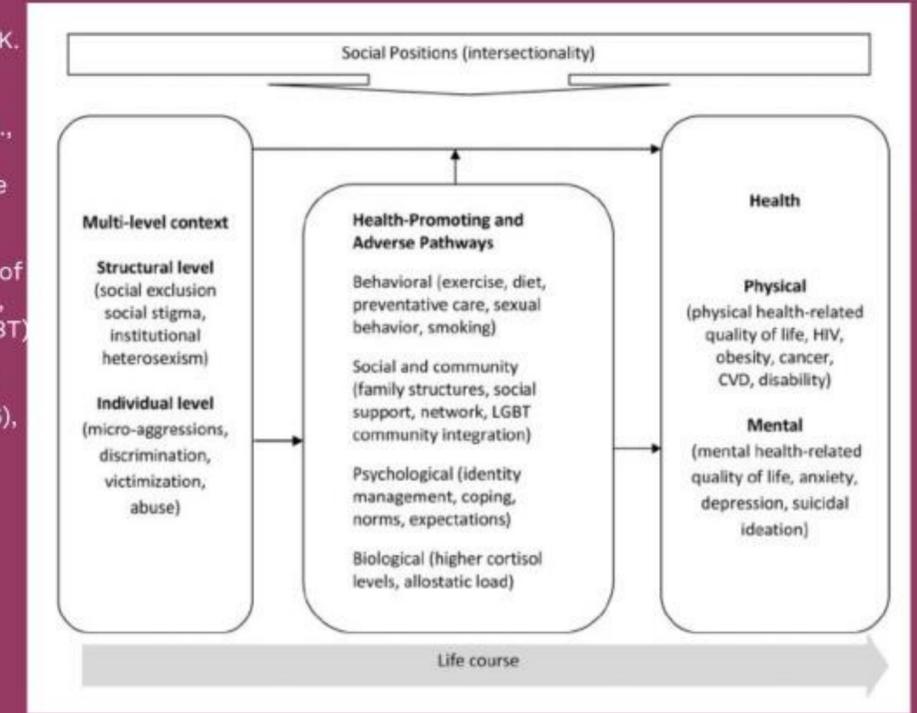

Meyer, I.H. (2003). Prejudice, social stress, and mental health in lesbian, gay, and bisexual populations: conceptual issues and research evidence. *Psychological bulletin*, 129 5, 674-697 .

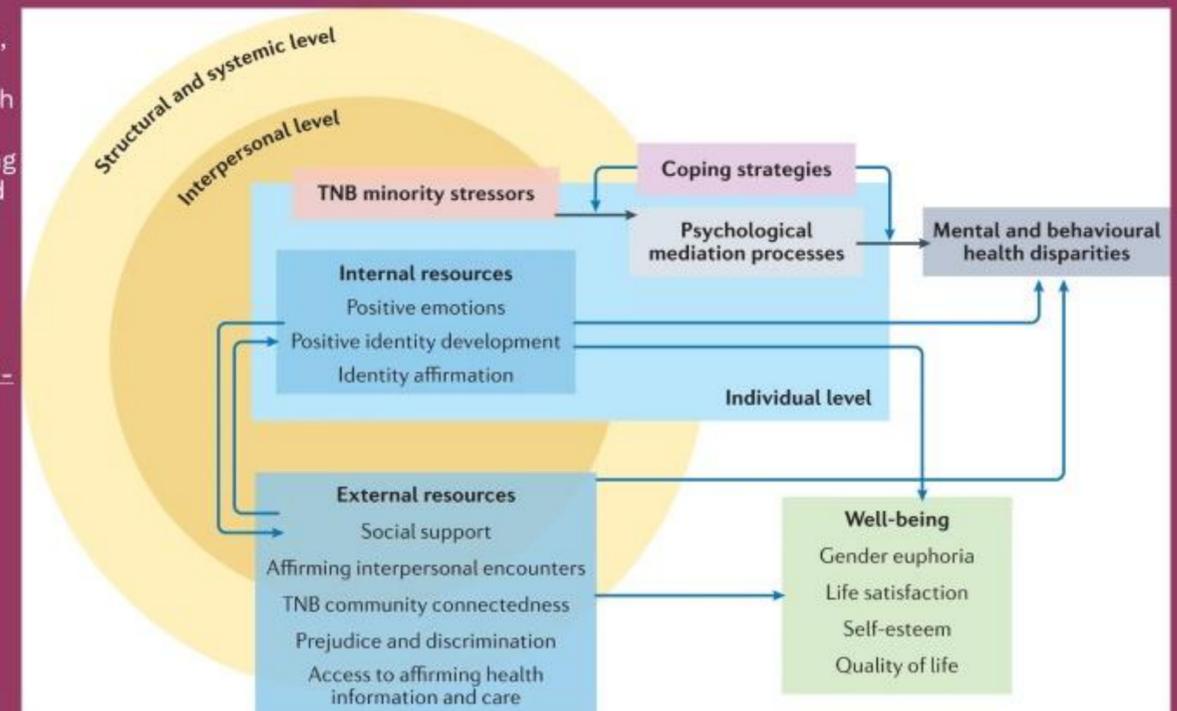
Hatzenbuehler, M. L. (2009). How does sexual minority stigma "get under the skin"? A psychological mediation framework. *Psychological Bulletin*, 135(5), 707-730. <https://doi.org/10.1037/a0016441>

Fredriksen-Goldsen, K. I., Simoni, J. M., Kim, H.-J., Lehavot, K., Walters, K. L., Yang, J., Hoy-Ellis, C. P., & Muraco, A. (2014). The health equity promotion model: Reconceptualization of lesbian, gay, bisexual, and transgender (LGBT) health disparities. *American Journal of Orthopsychiatry*, 84(6), 653-663. <https://doi.org/10.1037/ort0000030>

Hatzenbuehler, M. L., Lattanner, M. R., McKetta, S., & Pachankis, J. E. (2024). Structural stigma and LGBTQ+ health: a narrative review of quantitative studies. *The Lancet Public Health*, 9(2), e109-e127.

Tebbe, E.A., Budge, S.L. Factors that drive mental health disparities and promote well-being in transgender and nonbinary people. *Nat Rev Psychol* 1, 694-707 (2022). <https://doi.org/10.1038/s44159-022-00109-0>

Well-being LGBTQ+ lidí patřil ale mezi klíčová přehlížená témata.

Československá psychologie 2021 / ročník LXV / číslo 5
DOI: 10.51561/cspsych.65.5.440

SEXUÁLNÍ ORIENTACE JAKO PŘEHLÍŽENÁ PROMĚNNÁ: TERMINOLOGICKÁ, METODOLOGICKÁ A KONTEXTUÁLNÍ ÚSKALÍ V OTÁZCE MĚŘENÍ SEXUALITY V RÁMCI „REPREZENTATIVNÍCH“ ŠETŘENÍ. PLATÍ STÁLE 4 %?

MICHAL PITOŇÁK

Národní ústav duševního zdraví, Klecany

ABSTRACT

Sexual orientation as an overlooked variable: terminological, methodological, and contextual issues concerning sexuality measurement as part of „representative“ surveys. Do 4 % still count?

Research has long pointed to a number of health inequalities and differences in the quality of life of people, whose main distinguishing feature is their sexual orientation, sexual self-identification, or sexuality in general. However, this diversity is rarely included among demographic questions, so we currently face not only the unavailability of essential data but also many ambiguities associated with the “measurement of sexuality” in research. This article has four interconnected primary goals. First, to contribute to the discussion, which may identify the absence of items determining the sexuality of respondents in relevant studies as a significant barrier limiting the availability of information about the health of non-heterosexual people. Further, it clarifies key terminological issues, which are mainly related to the continually

evolving sexual-identity terminology. Third, it focuses on the discussion of methodological but also contextual pitfalls, which touch on the issue of measuring in the field of sexuality and contribute to various types of selection bias. In the final part, the question of “representativeness” of available research results is discussed and using current Czech and foreign representative surveys, the question of whether it is still true that non-heterosexual people make up 4% of the population is addressed.

key words:

sexuality, non-heterosexuality, homosexuality, methodology of measurement, representative prevalence studies

klíčová slova:

sexualita, neheterosexualita, homosexualita, metodologie měření, reprezentativní prevalence studie

Proč se potřebujeme ptát na sexualitu?

Otázky týkající se sexuality, na rozdíl od pohlaví, věku nebo výše příjmu, nepatří mezi běžně zařazované demografické položky v rámci dotazníkových šetření. Jen 15 ze 36 zemí OECD se doposud alespoň jedenkrát na sexualitu respondentů dotázalo v rámci národně-reprezentativního výzkumu (Bates et al., 2019). V důsledku historické perzekuce sexuálních menšin lze sice opatrnost ohledně monitorování sexuální orientace v populaci chápat, přehlížení sexuality jako klíčové proměnné v rámci relevantních výzkumů veřejného zdraví, epidemiologie, psychologie, demografie, sociální péče a dalších oblastí je však zároveň hlavní příčinou nedostatku informací například o kvalitě života a zdravotním stavu skupin obyvatel, které se odlišují od ostatních primárně v oblasti sexuality.

Došlo: 13. 7. 2020; M. P., Národní ústav duševního zdraví, Centrum epidemiologického a klinického výzkumu závislosti, Topolová 748, 250 67 Klecany; e-mail: michal.pitonak@nudz.cz

Tato publikace vznikla v rámci výzkumného projektu č. 19-14801S nazvaného „Menšinový stres neheterosexuálních lidí v Česku“ financovaného Grantovou agenturou ČR.

STANDARDSY A DOPORUČENÍ

PRO ZJIŠŤOVÁNÍ SPOLEČENSKÉHO POSTAVENÍ, DISKRIMINACE A NÁSILÍ VŮČI NEHETEROSEXUÁLNÍM A GENDEROVĚ ROZMANITÝM OSOBÁM

Obsahuje i doporučení pro začleňování otázek v oblasti sexuální orientace a genderové identity do dotazníkových šetření

QueerGeography

RNDr. Michal Pitoňák, Ph.D.

Mgr. Marcela Macháčková

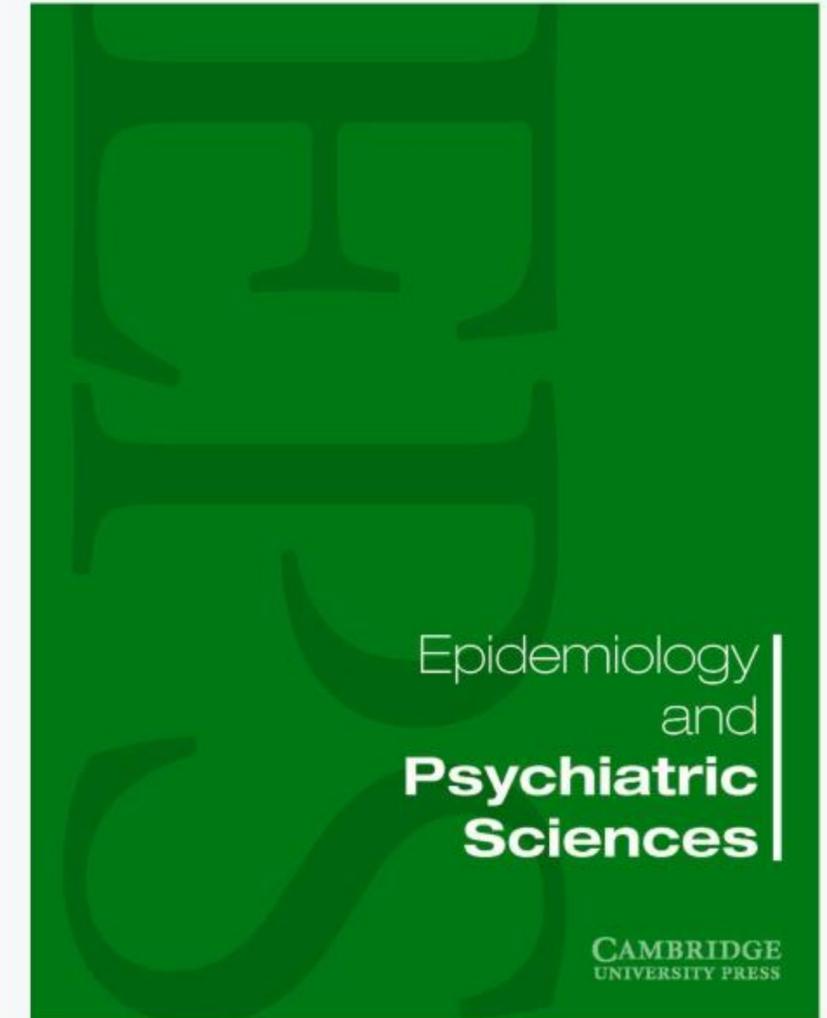
Pitoňák, M. (2021). Sexuální orientace jako přehlížená proměnná: terminologická, metodologická a kontextuální úskalí v otázce měření sexuality v rámci „reprezentativních“ šetření. *Platí stále 4 %?* Československá Psychologie, 65(5), 440–458. <https://doi.org/10.51561/cspsych.65.5.440>

Pitoňák, M., & Macháčková, M. (2022). Standardy a doporučení pro zjišťování společenského postavení, diskriminace a násilí vůči neheterosexuálním a genderově rozmanitým osobám. *Národní ústav duševního zdraví.*

První populační srovnání duševního zdraví heterosexuálních a neheterosexuálních (LGB+) lidí v Česku

Pitoňák, M., Potočár, L., & Formánek, T. (2024). Mental health and help-seeking in Czech sexual minorities: a nationally representative cross-sectional study. *Epidemiology and Psychiatric Sciences*, 33, e16. doi:10.1017/S2045796024000210

Jak naše studie probíhala?

- Sběr dat probíhal v náhodně vybraných domácnostech v listopadu a prosinci 2022

Výzkum zahrnoval celkem 3063 respondujících, z nichž:

95,2 % respondujících se identifikovalo s **heterosexuální** orientací

1,44 %
respondujících se identifikovalo jako **gayové** nebo **lesby**

1,57 %
respondujících identifikovalo jako **bisexuální**

1,76 % respondujících se zařadilo do skupiny "jiné" → **sexuálně rozmanité** osoby

*Z hlediska genderové identity zahrnoval náš vzorek pouze 2 trans osoby a 7 nebinárních osob (celkem 0,3 %). Z tohoto důvodu jsme neměli dostatek genderově rozmanitých zúčastněných, abychom mohli provést jakékoli analýzy pro tyto kategorie.

Zjištěná přítomnost alespoň jedné duševní poruchy* byla v populaci dle sexuální identity následující:

Nejzávažnější jsou myšlenky nebo pokusy o **sebezabití**:

- 6 % hetero.
- 25 % gayů/leseb
- 23 % bisexuálních os.
- 11 % sex. rozmanité os.

*

- 1) Velká depresivní epizoda,
- 2) úzkostné poruchy (panická porucha, generalizovaná úzkostná porucha, agorafobie, sociální fobie a posttraumatická stresová porucha),
- 3) poruchy způsobené užíváním alkoholu (závislost na alkoholu a zneužívání alkoholu).
- 4) suicidální myšlenky a chování.

Ačkoliv nebývají tak respektované a jejich jádrem není statistika, klíčovou roli hrají komunitní studie, které nám pomáhají porozumět zkušenostem samotných LGBTQ+ lidí.

BÝT
LGBTQ+
v ČESKU 2022

Kompletní
výsledky
dostupné na:
lgbt-zdravi.cz

Pitoňák, M., & Macháčková, M. (2023). Být LGBTQ+ v Česku 2022: výzkumná zpráva. Národní ústav duševního zdraví.

Věkové složení

15. 8. - 17. 10. 2022

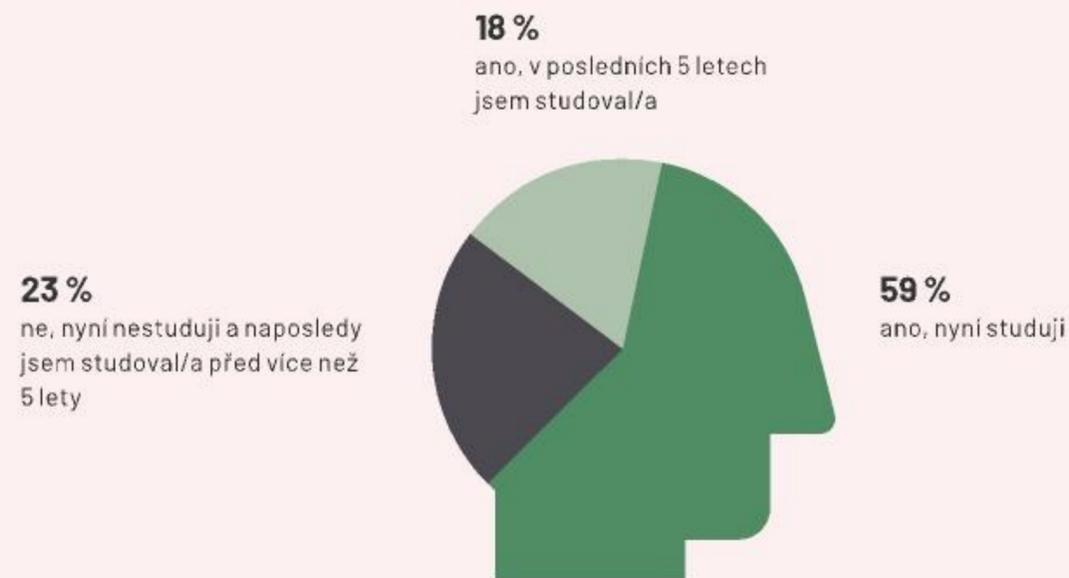
Online dotazník

Sebeidentifikace LGBTQ+

průměrný věk
24 let

Téměř 60 % participujících v době dotazování studovalo a dalších 18 % studovalo v období do 5ti let před konáním studie.

Genderová identifikace

Celkový počet
participujících
3429

45,8 %
(1571)
ženy

2,1 %
(73)
trans ženy

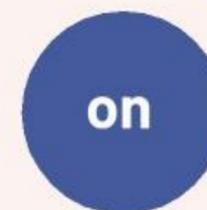

15,3 %
(526)
nebinární, genderqueer,
agender, genderfluidní
či polygender - dále pod
zkratkou NBi+ tj. nebinární
a další genderově rozmanité osoby

*ptejme se

1,3 %
(44)
jiné*

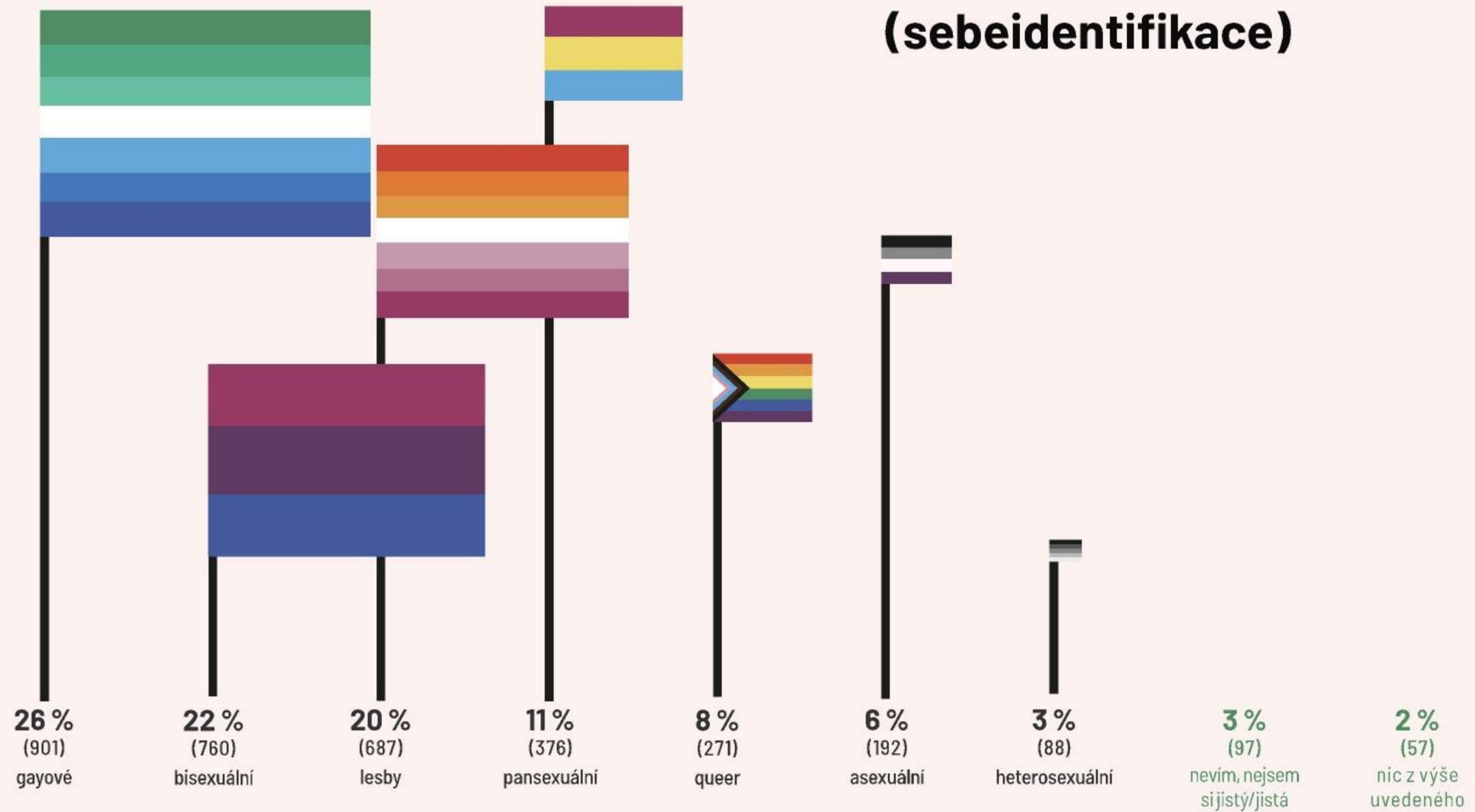

6,2 %
(214)
trans muži

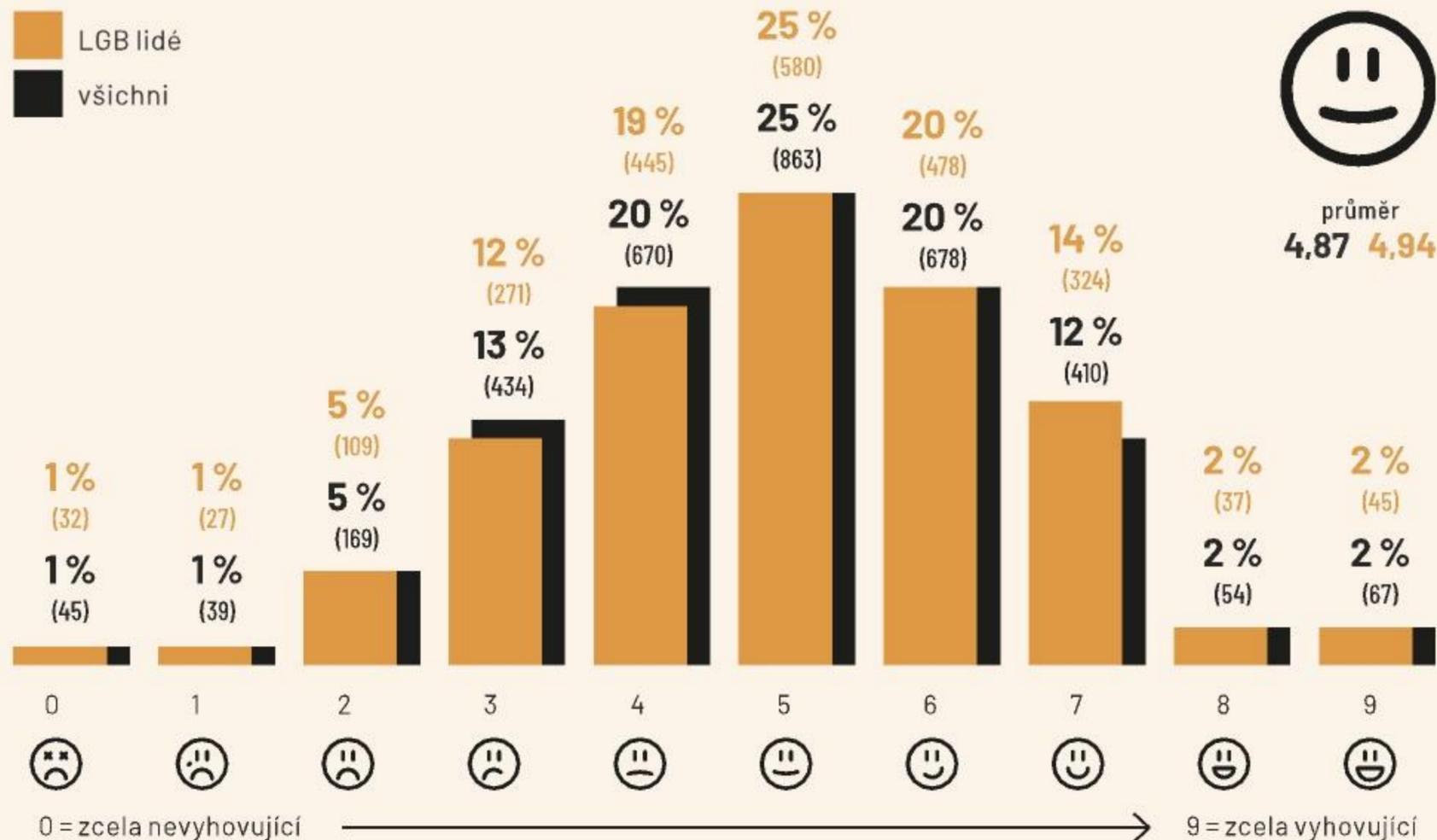
29,2 %
(1001)
muži

Sexuální orientace (sebeidentifikace)

Hodnocení společenského postavení

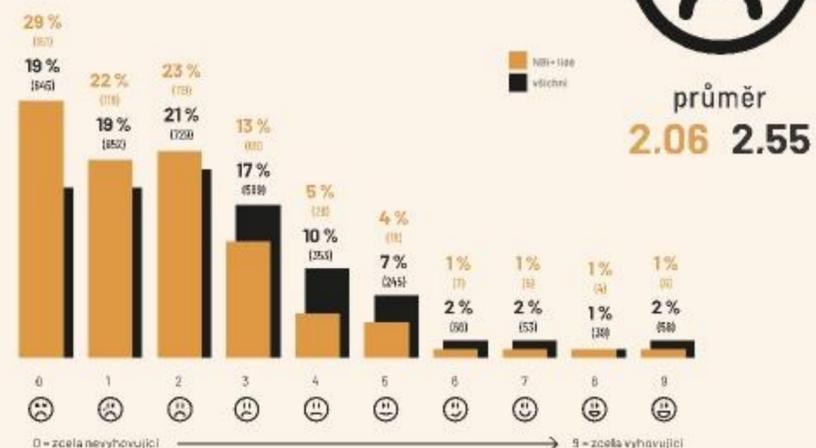
Lesby, gayové a bisexuální lidé

Trans lidé

Nebinární lidé

Jak časté či rozšířené jsou podle vašeho názoru v české společnosti následující projevy či události?

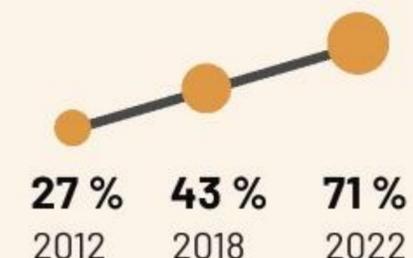
Projevy nenávisti a averze vůči "lesbám, gayům, bisexuálním či trans lidem na veřejnosti

Urážlivá vyjádření o lesbách, gayích, bisexuálních či trans lidech ze strany politiků.

2012 studie FRA
2018 studie KVOP
2022 aktuální studie

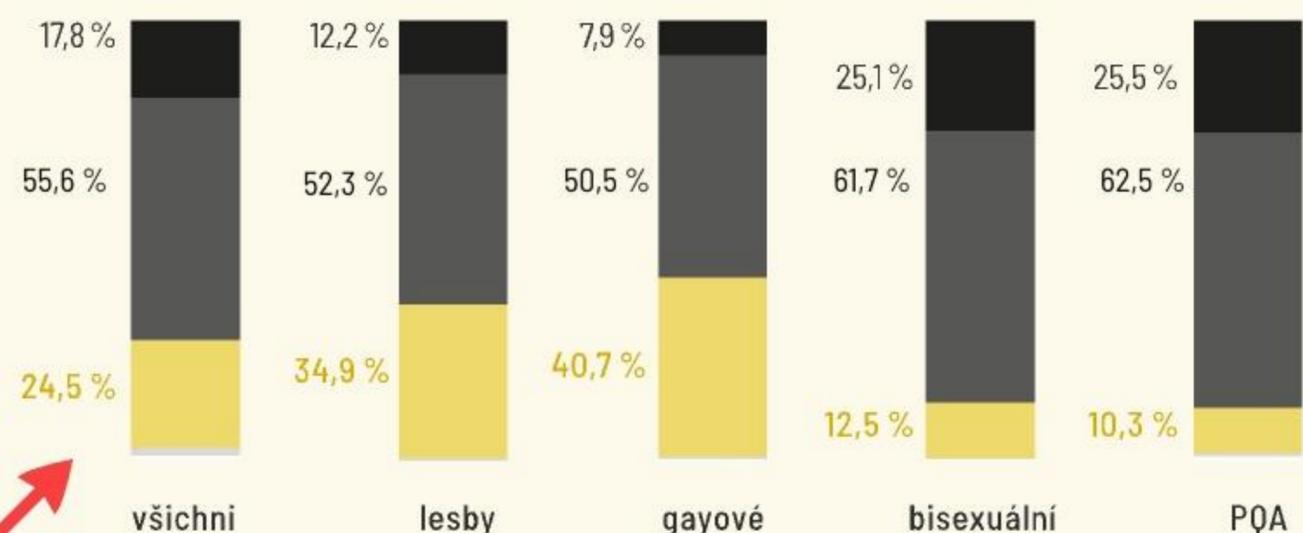
velmi výjimečné   spíše výjimečné   spíše rozšířené   velmi rozšířené

Vůči kolika lidem z následujících skupin jste otevření ohledně své **sexuální orientace** / **genderové identity**?

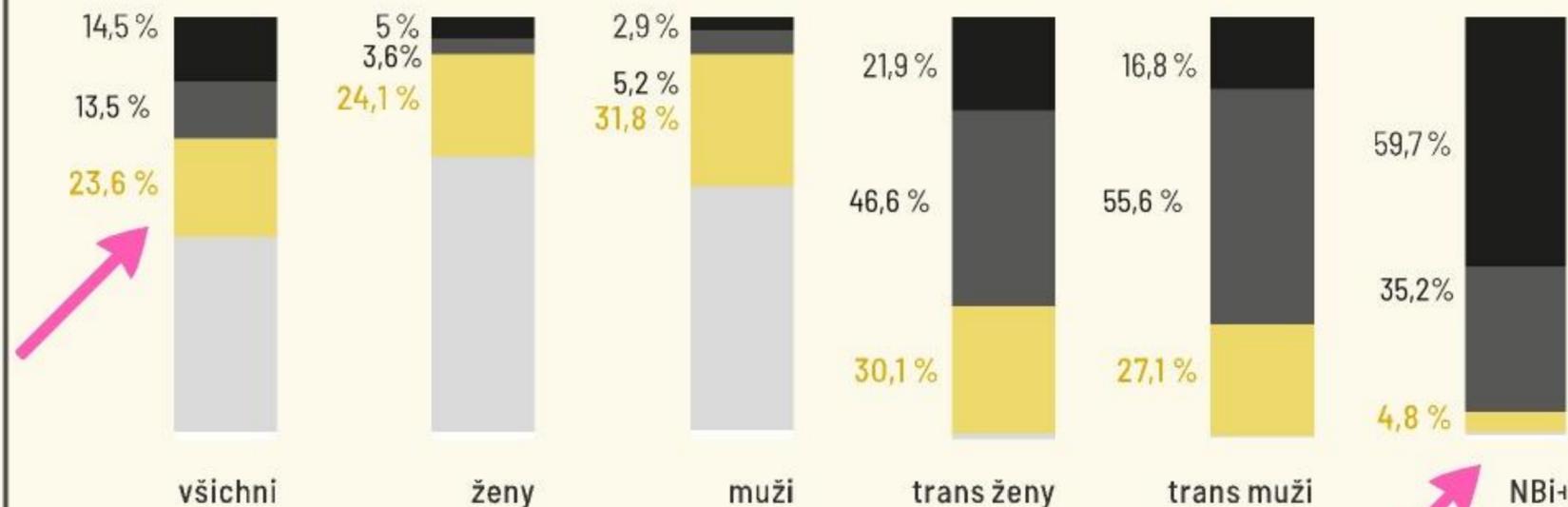
rodinní příslušníci

■ vůči nikomu   ■ vůči několika/většině   ■ vůči všem   ■ otázka se mě netýká   ■ nevím

sexuální orientace

genderová sebeidentifikace

Kde se vyhýbáte tomu, abyste otevřeně projevovali svou **sexuální orientaci** / **genderovou identitu** v obavě, že budete obtěžováni, napadeni nebo vám bude vyhrožováno?

44 %

ve veřejném prostoru

42 %

v hromadné dopravě

28 %

v domácím prostředí

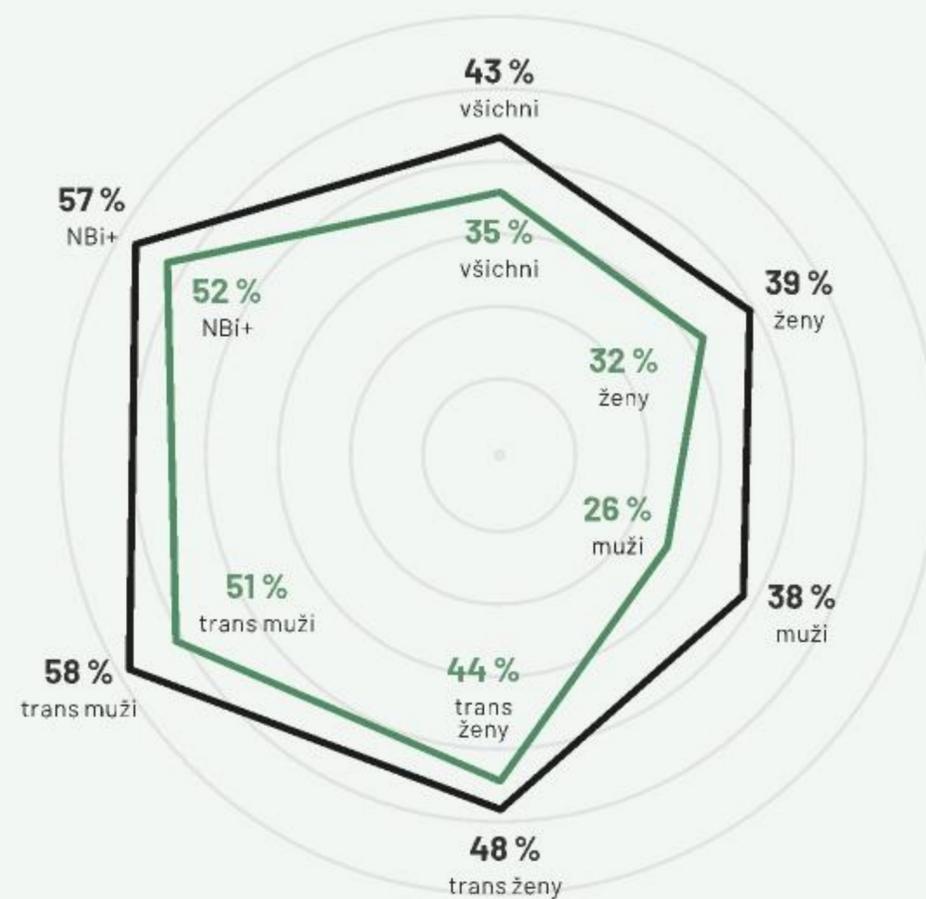
Zkušenost s diskriminací a nebo obtěžováním během posledních 5 let a 12 měsíců

V posledních 5 letech

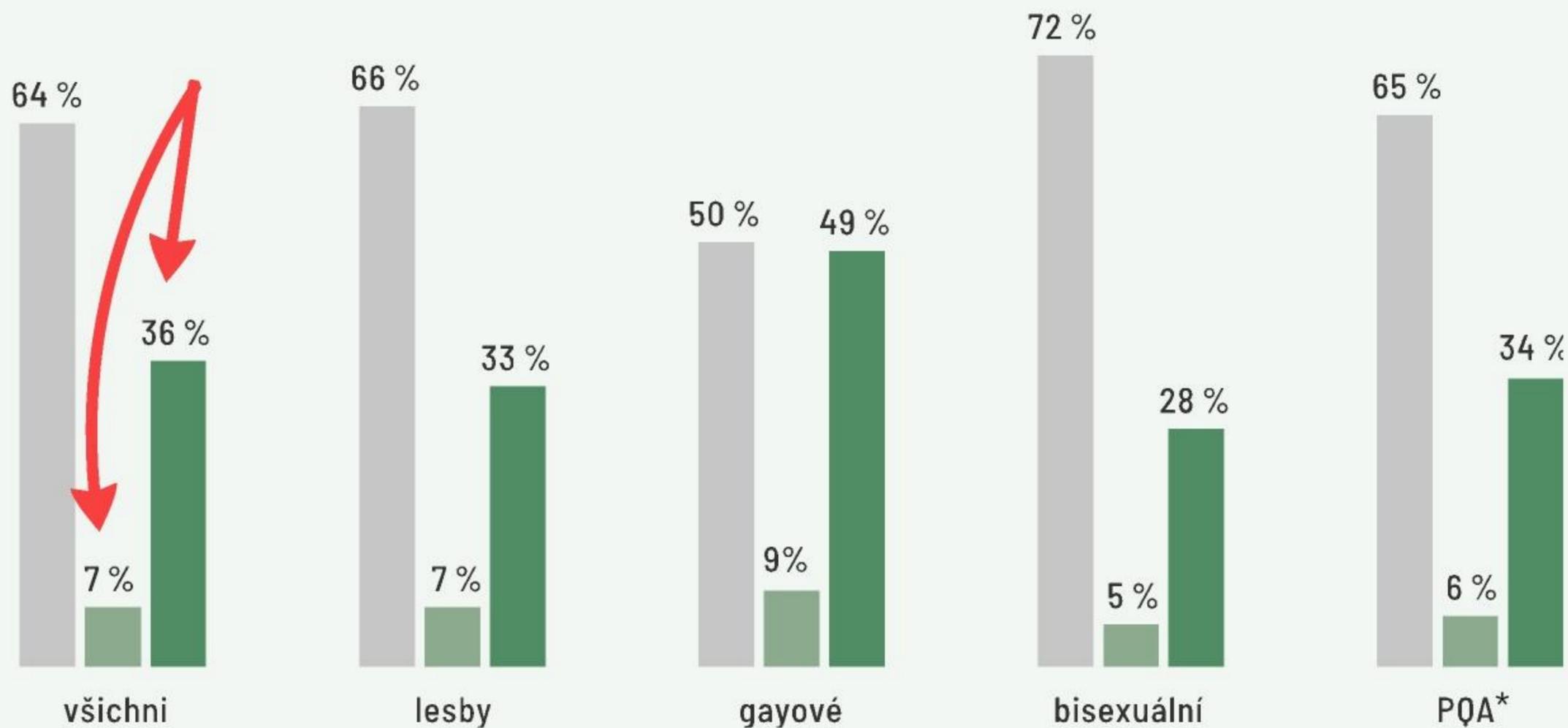

V posledních 12 měsících

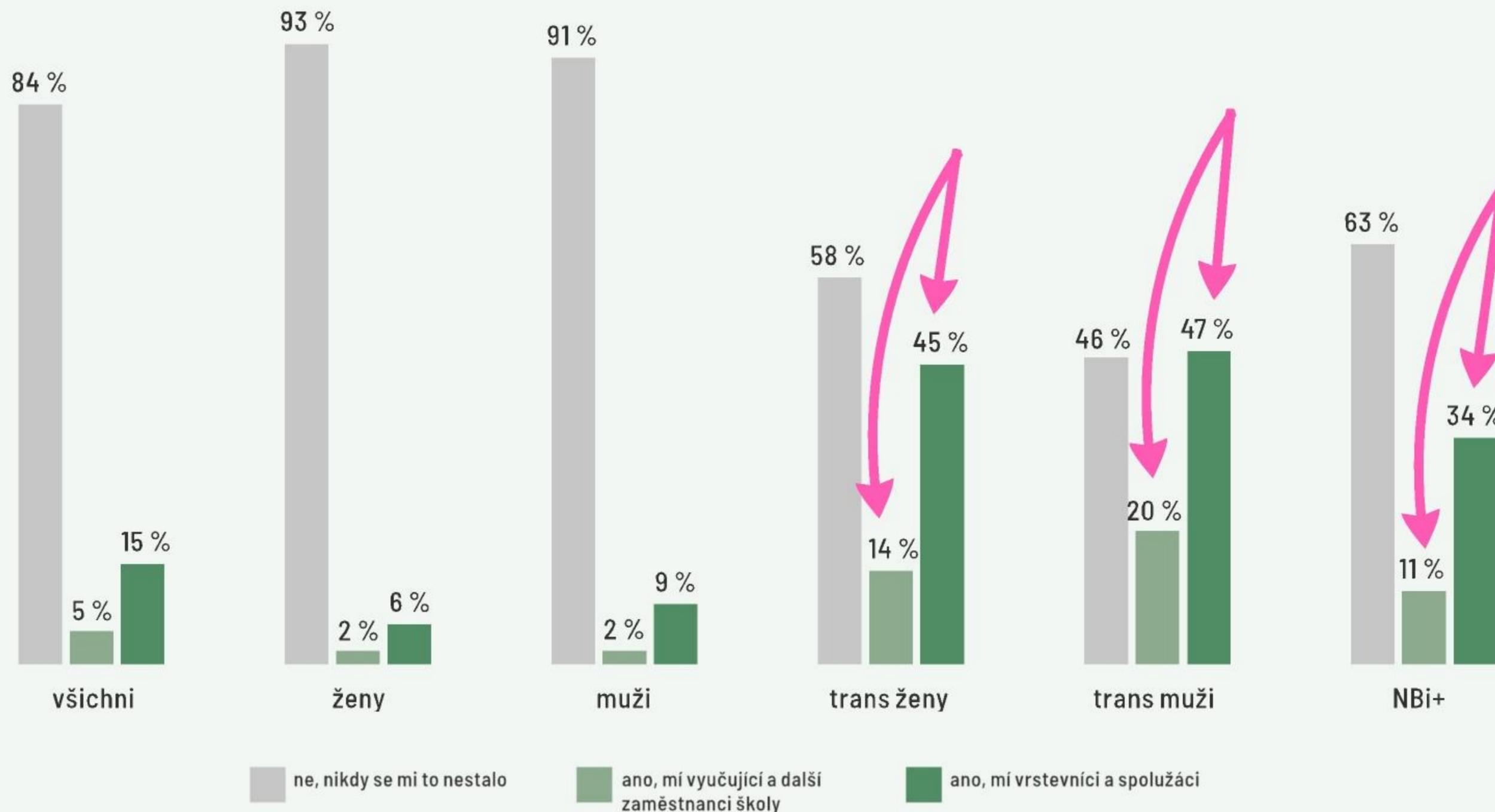
Posmívání, zesměšňování, urážení nebo vyhrožování, **kvůli sexuální orientaci** během školní docházky.

■ ne, nikdy se mi to nestalo   ■ ano, mí vyučující a další zaměstnanci školy   ■ ano, mí vrstevníci a spolužáci

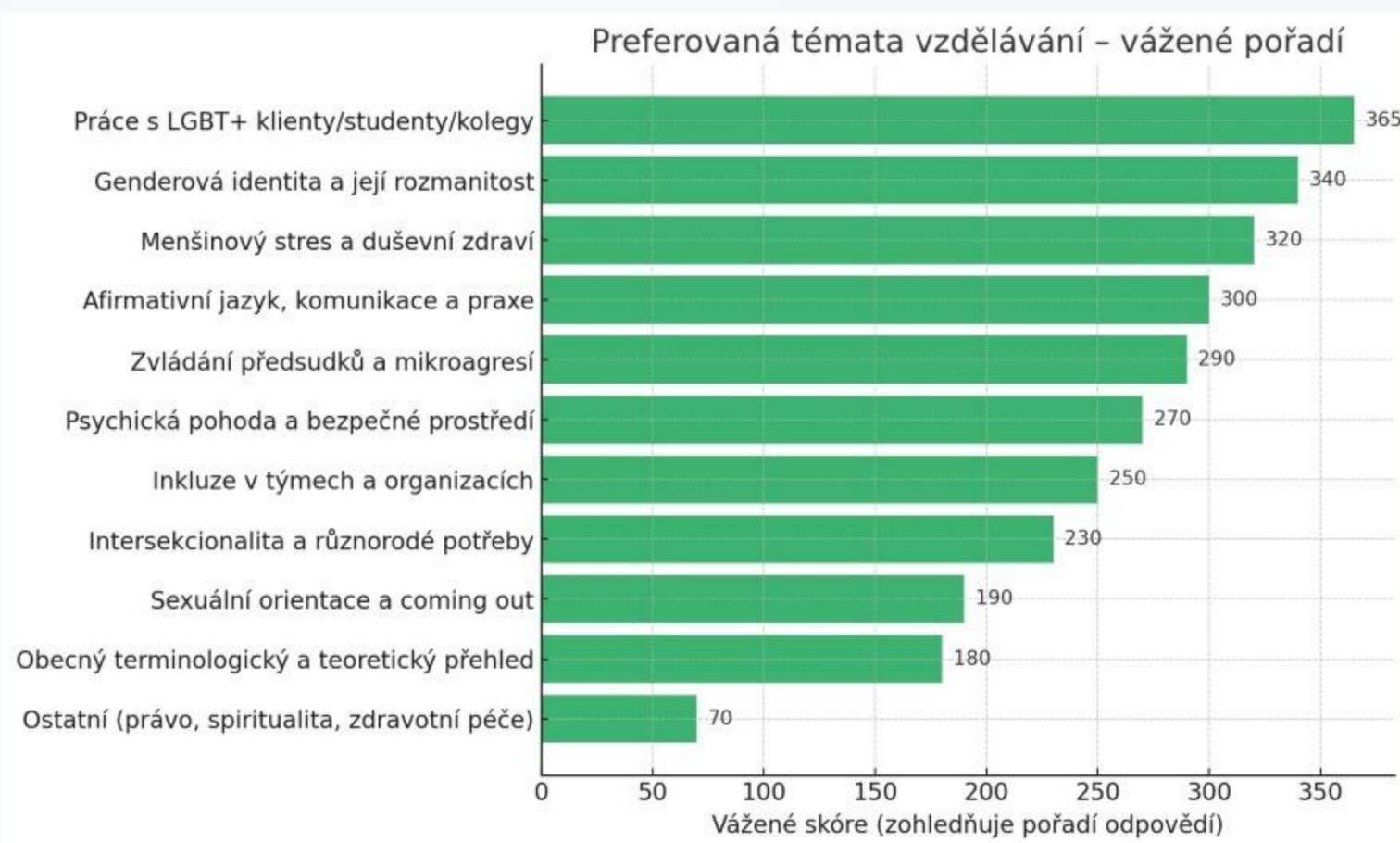
*Pansexuální
Queer
Asexuální

Posmívání, zesměšňování, urážení nebo vyhrožování, **kvůli genderové identitě** během školní docházky.

Připravujeme nový kurz celoživotního vzdělávání (spuštění na podzim 2026)

- Vzniku kurzu předcházely průzkum mapující potřeby mezi cílovými skupinami (N=163).
- Výsledky jasně ukázaly, že cílové skupiny mají největší zájem o:

Afirmativní praxe a LGBTQ+ kompetence

Připravujeme kurz celoživotního vzdělávání pro veřejnost, zaměřený na zvýšení kompetencí a afirmativní přístup k LGBTQ+ osobám v různých profesích.

Kurz je určen pro

- Učitele/učitelky (MŠ, ZŠ, SŠ)
- Vysokoškolské pedagogy/pedagožky
- Lektory/lektorky neformálního vzdělávání
- Speciální pedagogy/pedagožky
- Výchovné poradce / poradkyně
- Psychology/psycholožky
- Psychoterapeuty/psychoterapeutky
- Sociální pracovníky/pracovnice
- Zdravotní sestry/bratry
- Praktické lékaře/ky
- Personalisty/personalistky
- Vedoucí pracovníky/pracovnice
- Novináře/novinářky
- Manažery/manažerky diverzity
- Tvůrce/tvůrkyně, influencery/ky a další...

Přednášky se budou týkat

- témat zaměřených na zvýšení kompetencí a afirmativní přístup k LGBTQ+ osobám v různých profesích.

Garant

- RNDr. Michal Pitoňák, Ph.D.
- Odborný asistent, Katedra aplikovaných sociálních věd, Univerzita Karlova.
- Vedoucí pracovní skupiny Duševní a veřejné zdraví sexuálně a genderově rozmanitých lidí, Národní ústav duševního zdraví.

Kontaktní osoba

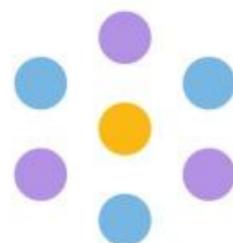
- RNDr. Michal Pitoňák, Ph.D.

Well-being LGBTQ+ lidí v Česku

Michal Pitoňák

Fakulta humanitních studií, Univerzita
Karlova, Katedra aplikovaných sociálních věd
michal.pitonak@fhs.cuni.cz

**Děkuji Vám za
pozornost.**

Týden
pro wellbeing
ve škole

FAKULTA
HUMANITNÍCH STUDIÍ
Univerzita Karlova

